

Simposi Internacional: La projecció cultural exterior de Catalunya als segles XX i XXI, Universitat Pompeu Fabra - Barcelona, 29 de novembre 2019

Aquest simposi es proposa oferir una perspectiva actualitzada dels coneixements sobre la projecció cultural exterior de Catalunya des de la institucionalització del catalanisme polític en els inicis del segle XX fins als nostres dies. A Europa, des del darrer quart del segle XIX, les principals potències internacionals començaren a considerar cada vegada més seriosament el paper de la projecció cultural exterior com a “soft power”, és a dir, com a mitjà efectiu de propaganda nacional i d’expansió del poder diferent dels mecanismes coercitius emprats tradicionalment en la diplomàcia. Arribats al segle XX, l’etapa que seguí la desastrosa Primera Guerra Mundial es caracteritzà al continent per una intensificació del procés d’institucionalització de la política cultural exterior, que anà acompanyat del desenvolupament de la diplomàcia cultural, cosa que, de retruc, incrementà el significat d’aquestes com a instruments d’influència internacional. El nacionalisme català s’organitzà en aquest context. Com a tots els nacionalismes, també en la definició del català i en la seva necessària recerca de reconeixement internacional, la cultura hi ha jugat un paper rellevant. Encara més, si tenim en compte el seu caràcter sub-estatal i, per tant, les dificultats del territori per disposar dels instruments clàssics del “poder dur”. En aquest simposi, analitzarem i sospesarem les característiques i assoliments dels esforços de projecció cultural exterior de Catalunya en el transcurs dels segles XX i XXI, tenint especialment en compte els condicionaments pel caràcter sub-estatal de la regió. Proponem una aproximació interdisciplinària que integri apropaments des de les diferents disciplines vinculades als àmbits de les ciències humanes i socials, com també de les arts, que són els que aquí entenem vinculats a la cultura. Ens preguntem per qüestions com: els agents nacionals i internacionals, independents i institucionals de la difusió exterior de la cultura catalana; els seus models i referents; el desenvolupament de la paradiplomàcia catalana; el paper de la presència i l’emigració intel·lectual catalana a l’exterior; l’evolució dels canals emprats en la difusió internacional de la cultura; la presència catalana en l’associacionisme cultural internacional i el foment de l’associacionisme cultural català a l’exterior; el desenvolupament d’una o diverses “marques” (Brands) culturals catalanes; o la recepció internacional de la cultura considerant la cronologia i els diversos àmbits i localitzacions significatives (Espanya i els pobles de la Península Ibèrica, Europa, la Mediterrània, Amèrica Llatina ...). Volem posar de relleu les continuïtats, els canvis i els processos d’adaptació a les transformacions en les diverses conjuntures històriques nacionals, estatals i internacionals. En acabat, volem contribuir a una avaluació necessària en un moment en què Catalunya es planteja com a ineludible el repte de reforçar la incidència de la seva política exterior.

PROGRAMA

8’30h-8’45h- Presentació i inauguració

Marició Janué (Nexus-UPF)

Joaquim Albareda (director de l’Institut d’Història Jaume Vicens i Vives-UPF i coordinador del GEIPC-UPF)

Sessió I. Els intel·lectuals catalans i la projecció internacional de Catalunya

8’50h-9’20h- El paper dels intel·lectuals en el nacionalisme català Montserrat Guibernau (University of Cambridge)

**9’25h-9’55h- Els espais de la política internacional en els intel·lectuals noucentistes
Jordi Casassas Ymbert (GEHCI, UB)**

10’00h-10’30h- Els museus catalans a l’estranger: desenvolupant estratègies de connectivitat, des de la Mancomunitat fins a la Guerra Civil

Eva March (UPF)

10’35h-11’05h- Debat

11’10h-11’30h- Pausa

Sessió II. Localitzacions i estudis de cas (1): Espanya i Europa

11’35h-12’05h- Las relaciones culturales y literarias entre Cataluña y España (1868-1960)

Adolfo Sotelo Vázquez (UB)

12’10h-12’40h- Canvi polític i relacions culturals: Catalunya i Alemanya durant la primera meitat del segle XX

Marició Janué i Miret (UPF)

12’45h-13’15h- La projecció cultural de Catalunya a França des dels anys 80

Fabrice Corrons (Université Toulouse)

13’20h-13’50h- Debat

13’55h-15’25h- Pausa

Sessió III. Localitzacions i estudis de cas (2): La Mediterrània i Amèrica

15’30h-16’00h- L’emigració intel·lectual catalana a Amèrica Llatina

Marcela Lucci (Universitat de Girona)

16’05h-16’35h- Cultura i exili catalans al Quebec des dels anys 60

Éric Viladrich Castellanas (Université de Montréal)

16’40h-17’10h- Catalan diplomatic presence and actions in the Mediterranean

Manuel Duran (University of Antwerp)

17’15h-17’45h- Debat

17’50h-18’10h- Pausa

Sessió IV. La institucionalització de la diplomàcia cultural catalana

18’15- 18’45- L’acció exterior de la Generalitat de Catalunya: possibilitats i reptes

Marina Falcó (Assessora d’Acció Exterior, Departament d’Acció Exterior de la Generalitat de Catalunya)

18’50h-19’20h- La diplomàcia cultural catalana des de la transició: evolució socio-institucional i gir protodiplomàtic

Mariano Martín Zamorano (Centre for the Study of Culture, Politics and Society (CECUPS), UB)

19’25h- 19’55h- La tasca de l’Institut Ramón Llull, balanç i perspectives de futur

Iolanda Batallé (directora de l’Institut Ramón Llull)

20’00h-20’30h- Debat

20’35-20’45- Reflexions finals i clausura